ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 7. septembrī [1]

I — Ievads

1. 2000. gada novembrī Austrijas regulatīvā iestāde *Telekom-Control-Kommission* pārdeva izsolē vairākas frekvenču grupas *UMTS/IMT-2000* [2] (ko dēvē arī par trešās paaudzes — *3G* — mobilajiem pakalpojumiem) standarta mobilo pakalpojumu sniegšanai un ar attiecīgu lēmumu piešķīra veiksmīgajiem izsoles dalībniekiem atbilstošās radio frekvenču izmantošanas tiesības. Izsoles rezultātā tika gūti ieņēmumi kopumā EUR 831 595 241,10 apmērā. Neilgi pirms tam tādā pašā veidā tika piešķirtas frekvences otrās paaudzes (*GSM* standarta [3]) mobilo pakalpojumu sniegšanai un Zemes grupveides radiosakaru sistēmai *TETRA* [4].

2. *3G* mobilajiem telefoniem ir lielāka datu pārraides kapacitāte nekā iepriekšējās paaudzes mobilajiem telefoniem. Tie it īpaši nodrošina multimediju pakalpojumus, piemēram, videokonferences, pieeju internetam un tiešsaistes (*online*) sarunas. *UMTS* mobilo telekomunikāciju ieviešana tiek uzskatīta par nozīmīgu tehnisko progresu, kas telekomunikāciju uzņēmumiem paver dažādas jaunas darbības jomas.

3. Pamata prāvā astoņi telekomunikāciju uzņēmumi, kuri ieguvuši radio frekvenču izmantošanas tiesības, (turpmāk tekstā arī — "prasītāji") apgalvo, ka tiesību piešķiršana ir ar PVN apliekams darījums un ka maksā par frekvenču izmantošanu ir iekļauts PVN. Tādēļ tie prasa izsniegt rēķinus, kuros atsevišķi ir norādīts PVN. Tas ir nosacījums, lai atskaitītu priekšnodokli par iespējami samaksāto PVN.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — *IMT-2000 — International Mobile Telecommunications-2000* (Starptautiskie mobilie telesakari 2000; Starptautiskās telekomunikāciju savienības [*International Telecommunication Union*], turpmāk tekstā — "*ITU*", izstrādāts standarts); *UMTS — Universal Mobile Telecommunications System* (universālā mobilo telekomunikāciju sistēma; Eiropas Pasta un telesakaru administrāciju konferences, turpmāk tekstā — "*CEPT*", un Eiropas telekomunikāciju standartu institūta [*European Telecommunications Standards Institute*], turpmāk tekstā — "*ETSI*", izstrādāts standarts, t.s. *IMT-2000* ģimenes sastāvdaļa).

3 — *Global System for Mobile Communications* (Globālā mobilo sakaru sistēma).

4 — *Terrestrial Trunked Radio*. Tuvāka informācija par šo digitālo radio standartu ir atrodama *TETRA MoU Association Ltd* mājas lapā (www.tetramou.com).

4. Saskaņā ar Sestās PVN direktīvas (turpmāk tekstā — "Sestā direktīva")[5] 4. panta 1. un 2. punktu ar nodokli ir apliekami tikai tie darījumi, ko nodokļa maksātājs veic savas saimnieciskās darbības ietvaros. Atbilstoši 4. panta 5. punktam direktīvā valsts un tās iestādes principā netiek uzskatītas par nodokļa maksātājiem, ja tās pilda valsts varas funkcijas. Šo noteikumu interpretācija attiecībā uz frekvenču izmantošanas tiesību izsolīšanu ir galvenais jautājums izskatāmajā lietā.

5. Paralēlā prejudiciālā nolēmuma procedūrā[6], kurā es arī šodien sniedzu secinājumus, *VAT and Duties Tribunal London* [PVN un citu nodokļu tiesa, Londona] uzdod līdzīgus jautājumus par Apvienotajā Karalistē rīkotās *UMTS* licenču izsoles izvērtējumu.

6. Turklāt citas dalībvalstis ir sekojušas Lielbritānijas un Austrijas piemēram un arī ir iekasējušas augstu maksu par licencēm. Tātad izskatāmajai un paralēlajai lietai no Apvienotās Karalistes ir īpaša nozīme ne tikai tādēļ, ka tajās ir runa par ārkārtīgi lielām naudas summām. Tām drīzāk abām ir parauga raksturs līdzīgu tiesvedību gadījumā citās dalībvalstīs.

5 — Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.).

6 — Lieta C-369/04 *Hutchison* u.c.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Tiesību normas, kas attiecas uz PVN*

1) Kopienu tiesības

7. Saskaņā ar Sestās direktīvas 2. panta 1. punktu PVN ir jāmaksā:

"Par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, ko par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veicis nodokļu maksātājs, kas kā tāds rīkojas."

8. Sestās direktīvas 4. pantā nodokļa maksātājs ir definēts šādi:

"1. "Nodokļa maksātājs" nozīmē visas personas, kas patstāvīgi jebkurā vietā veic jebkuru 2. punktā norādītu saimniecisku darbību neatkarīgi no šīs darbības mērķa un rezultāta.

2. Šā panta 1. punktā minētā saimnieciskā darbība aptver visas ražotāju, tirgotāju un pakalpojumu sniedzēju darbības, ieskaitot kalnrūpniecību, lauksaimniecisku darbību un brīvo profesiju darbības. Ilglaicīga materiāla vai nemateriāla īpašuma [pastāvīga ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas] izmantošana nolūkā gūt no tā ienākumus arī uzskatāma par saimniecisku darbību.

Katrā ziņā šīs iestādes uzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz D pielikumā uzskaitītajām darbībām, ja tās neveic tik niecīgā apjomā, ka ir nenozīmīgas.

[..]"

[..]

9. D pielikuma 1. punktā kā darbība Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešās daļas nozīmē ir minētas telekomunikācijas.

5. Valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā ievāc nodokļus, iemaksas, ziedojumus vai maksājumus.

2) Valsts tiesības

10. Saskaņā ar 1994. gada Likuma par apgrozījuma nodokli (*Umsatzsteuergesetz 1994*, turpmāk tekstā — "*UStG*") 1. panta 1. punkta 1. apakšpunktu ar apgrozījuma nodokli apliek piegādes un citus pakalpojumus, ko pret atlīdzību attiecīgajā valstī sniedzis komersants savas komercdarbības ietvaros. No aplikšanas ar nodokli neatbrīvo tas, ka darījums ir veikts, pamatojoties uz tiesību vai administratīvajiem aktiem, vai ka darījums tiek uzskatīts par veiktu atbilstoši kādai tiesību normai.

Tomēr, iesaistoties šādās darbībās vai darījumos, tās uzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz minētajām darbībām vai darījumiem, ja to uzlūkošana par personām, kas nav nodokļu maksātāji, radītu nozīmīgus konkurences traucējumus.

11. Atbilstoši *UStG* 2. panta 1. punktam komersants ir persona, kas neatkarīgi veic rūpniecisku, komerciālu vai profesionālu darbību. Rūpnieciska, komerciāla vai profesionāla darbība ir jebkura darbība, kas tiek veikta ar mērķi gūt ienākumus.

12. Saskaņā ar *UStG* 2. panta 3. punktu publisko tiesību juridiskas personas veic rūpniecisku, komerciālu vai profesionālu darbību tikai, izmantojot savus rūpnieciska vai komerciāla rakstura uzņēmumus (2. pants Likumā par uzņēmumu ienākuma nodokli [*Körperschaftststeuergesetz*], turpmāk tekstā — "*KStG*"). *KStG* 2. panta 1. punktā noteikts, ka publisko tiesību juridiskas personas rūpnieciska vai komerciāla rakstura uzņēmums ir jebkurš uzņēmums, kas ir saimnieciski patstāvīgs un tikai vai pamatā privātā sektorā veic ilgtermiņa saimnieciski nozīmīgu darbību ar mērķi gūt ienākumus vai citas ekonomiskās priekšrocības, ja tas nepiedalās kopējā tirgū, izņemot lauksaimniecību un mežsaimniecību.

13. Izvilkuma veidā *KStG* 2. panta 5. punktā noteikts šādi: "Par privātā sektorā veiktu darbību 1. punkta izpratnē netiek uzskatīta darbība, ko pamatā īsteno valsts vara (valsts uzņēmums) [..]".

14. *UStG* 11. panta 1. punkta pirmajā un otrajā teikumā paredzēta šāda kārtība: "Ja komersants veic darījumus *UStG* 1. panta 1. punkta 1. apakšpunkta nozīmē, viņš var izsniegt rēķinus. Ja viņš darījumus veic cita komersanta interesēs viņa uzņēmuma vajadzībām vai juridiskas personas, kas nav komersants, interesēs, viņam ir jāizsniedz rēķini" [7]. Šajos rēķinos atbilstoši *UStG* 11. panta 1. punkta 6. apakšpunktam ir jābūt atsevišķi norādītai nodokļa summai.

B — *Atbilstošās tiesību normas, kas regulē "UMTS" radio frekvenču piešķiršanu*

15. Radio frekvences ir uzskatāmas par ierobežotiem resursiem. Tehniski izmantojamais frekvenču spektrs galvenokārt jau ir piešķirts dažādiem dienestiem un izmantošanas veidiem. Lai novērstu traucējumus, katra izmantošanas veida vai lietotāja rīcībā atrodas noteikti no citiem norobežoti segmenti (frekvenču joslas). Pasaulē frekvenču jautājumus kārto Starptautiskā telekomunikāciju savienība (turpmāk tekstā — "*ITU*") — starptautiska organizācija Apvienoto Nāciju Organizācijas paspārnē.

7 — Atbildētāja pamata prāvā norāda, ka attiecīgajā laika posmā noteikums bija citādi formulēts, proti — ja komersants sniedz pakalpojumus, par ko ir maksājams nodoklis, komersants var un — gadījumā, ja tas šos darījumus veic cita komersanta uzņēmuma interesēs — tam pēc pēdējā minētā komersanta pieprasījuma ir jāizsniedz rēķini, kuros atsevišķi ir norādīta nodokļa summa.

16. *UMTS/IMT-2000* mobilajām telekomunikācijām atvērtās frekvenču joslas principā noteica 1992. gadā *ITU* organizētā Pasaules radiosakaru konference (turpmāk tekstā — "*WRC 92*"). 1997. gada Pasaules radiosakaru konference rezolūcijā Nr. 212 norāda, ka *IMT-2000* mobilo telekomunikāciju pakalpojumus paredzēts ieviest ap 2000. gadu.

17. Eiropas mērogā pārējos priekšdarbus trešās paaudzes telekomunikāciju ieviešanai veica Eiropas Pasta un elektrosakaru administrāciju konference (turpmāk tekstā — "*CEPT*") [8]. Šajā organizācijā ietilpstošā Eiropas Radiosakaru komiteja (turpmāk tekstā — "ERK") 1997. gada 30. jūnija Lēmumā *ERC/DEC/*(97)/07 [9] it īpaši definēja pieejamo frekvenču spektru.

18. Trešās paaudzes telekomunikācijām rezervēto frekvenču spektru var sadalīt vēl vairākos segmentos, kuros vairāki mobilo sistēmu operatori var vienlaikus pārvaldīt mobilo sakaru tīklus. Dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgs piešķirto frekvenču izmantošanas tiesību sadales veids un skaits [10]. Piemēram, Austrija un Vācija šo spektru ir sadalījusi starp sešiem operatoriem, bet Beļģijā un Francijā tie ir tikai trīs. Tātad, nosakot joslu platumu, kāds tiek paredzēts tīkla izmantošanai, minimālo tehnisko prasību ietvaros pastāv zināma rīcības brīvība.

19. Arī otrās paaudzes mobilo pakalpojumu frekvenču spektrs balstās uz *CEPT* norādēm.

1) Kopienu tiesības

20. Direktīva 97/13/EK [11] pamata prāvas faktu laikā ir atbilstošā Kopienu tiesību norma jautājumā par vispārējo atļauju un individuālo licenču piešķiršanu telekomunikāciju pakalpojumu jomā.

8 — *CEPT* ir starptautiska organizācija, kurā pašreiz ietilpst 46 Eiropas valstu pasta un telekomunikāciju jomu regulējošās iestādes (tuvāka informācija ir pieejama organizācijas mājas lapā — www.cept.org).

9 — Tajā ir minētas šādas frekvenču joslas: 1900–1980 MHz, 2010–2025 MHz un 2110–2170 MHz virszemes *UMTS* programmatūrai un 1980–2010 MHz un 2170–2200 MHz satelītu *UMTS* programmatūrai.

10 — Šajā sakarā skat. informāciju Eiropas Radiosakaru biroja (*European Radiocommunications Office*, turpmāk tekstā — "*ERO*") mājas lapā — www.ero.dk/ecc.

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 10. aprīļa Direktīva 97/13/EK par vispārējo atļauju un individuālo licenču kopēju sistēmu sakaru [telekomunikāciju] pakalpojumu jomā (OV L 117, 15. lpp.), kas ar 2003. gada 24. jūlija atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV L 108, 33. lpp.).

21. Saskaņā ar Direktīvas 97/13 3. panta 3. punktu "[dalībvalstis] individuālu licenci saskaņā ar III sadaļu drīkst piešķirt tikai tad, ja licences saņēmējam tiek piešķirta pieeja ierobežotajiem materiālajiem un citiem resursiem vai arī tas ir pakļauts īpašām saistībām, vai arī bauda īpašas tiesības". [neoficiāls tulkojums]

22. Direktīvas III sadaļā (7.–11. pants) konkrēti noteikta individuālo licenču piešķiršanas kārtība. 10. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis drīkst ierobežot individuālo licenču skaitu, ja tas ir nepieciešams radiosakaru efektīvai izmantošanai. Šajā sakarā tām atbilstīgā veidā it īpaši ir jāņem vērā, ka ir jāpanāk maksimāls labums lietotājiem un jāsekmē konkurences attīstība. Dalībvalstis šādas individuālās licences piešķir, pamatojoties uz izvēles kritērijiem, kuriem jābūt objektīviem, nediskriminējošiem, pārskatāmiem, samērīgiem un sīki izstrādātiem.

23. Saskaņā ar Direktīvas 97/13 11. panta 1. punktu par licenču piešķiršanu drīkst iekasēt maksu, lai segtu izmaksas, kas saistās ar licenču piešķiršanas procedūru. Turklāt 2. punkts ļauj noteikt vēl papildu maksājumus:

"Neskarot 1. punkta noteikumus, gadījumos, kad ir jāizmanto ierobežoti resursi, dalībvalstis var atļaut savai valsts regulatīvajai iestādei iekasēt maksājumus [atlīdzību], ko nosaka vajadzība nodrošināt minēto resursu optimālu izmantošanu. Minētie maksājumi ir nediskriminējoši, un tos nosakot it īpaši ņem vērā vajadzību attīstīt jaunus pakalpojumus un konkurenci."

24. Direktīva 97/13 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) [12]. Pretēji Direktīvai 97/13 tagad Direktīvas 2002/21/EK 9. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var paredzēt noteikumus uzņēmumiem par radio frekvenču izmantošanas tiesību nodošanu citiem uzņēmumiem.

25. Direktīvas 2002/21 9. panta 4. punktā šādā gadījumā noteikts:

"Valsts pārvaldes iestādes nodrošina to, ka uzņēmuma nodomu nodot radio frekvenču izmantošanas tiesības paziņo valsts pārvaldes iestādei, kas ir atbildīga par spektra piešķiršanu, un ka nodošana notiek saskaņā ar procedūrām, ko noteikusi valsts pārvaldes iestāde, un tā ir tikusi publiskota. Valsts pārvaldes iestādes nodrošina, ka jebkuras šādas nodošanas rezultātā netiek izkropļota konkurence. Ja radio frekvences izmantošana

12 — Minēta 11. zemsvītras piezīmē.

ir saskaņota ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK (radio spektra lēmums) vai citu Kopienas pasākumu piemērošanu, jebkura šāda nodošana nerada izmaiņas minētās radio frekvences izmantošanā."

2) Valsts tiesības

26. Vēl nozīmīgs ir arī Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 14. decembra Lēmums Nr. 128/1999/EK par saskaņotu trešās paaudzes mobilo un bezvadu sakaru sistēmu (*UMTS*) ieviešanu Kopienā [13] (turpmāk tekstā — "*UMTS* lēmums"). Ar šo lēmumu Parlaments un Padome zināmā mērā deva starta signālu *UMTS* telekomunikāciju ieviešanai Eiropā.

28. Saskaņā ar Likuma par telekomunikācijām (*Telekommunikationsgesetz*, turpmāk tekstā — "*TKG*") ar 2000. gada 1. jūnija grozījumiem 14. pantu, lai sniegtu mobilo balss telefonsakaru pakalpojumus un citus publiskos mobilo sakaru pakalpojumus ar pašu pārvaldītiem mobilo komunikāciju tīkliem, ir nepieciešama koncesija. Koncesija ir jāpiešķir, ja koncesiju gadījumā saistībā ar publisko mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanu pieteikuma iesniedzējam ir piešķirtas frekvences vai tās var tikt piešķirtas vienlaicīgi ar koncesiju (*TKG* 15. panta 2. punkta 3. apakšpunkts). Saskaņā ar *TKG* 16. panta 1. punktu koncesijas ar regulatīvās iestādes atļauju var atsavināt. Lai segtu administratīvās izmaksas, kas ir saistītas ar koncesijas piešķiršanu, ir jāmaksā nodeva (*TKG* 17. pants).

27. Apsvērumos attiecībā uz *UMTS* lēmumu Parlaments un Padome norāda uz starptautisko attīstību un trešās paaudzes telekomunikāciju uzdevumiem. *UMTS* lēmuma 3. panta 1. punkts uzliek dalībvalstīm pienākumu līdz 2000. gada 1. janvārim izveidot atļauju piešķiršanas kārtību *UMTS* pakalpojumu ieviešanai. Turklāt saskaņā ar 3. panta 3. punktu tām "atbilstoši Kopienu tiesībām jānodrošina, ka *UMTS* pieejamībai [..] tiktu izmantotas *CEPT* saskaņotās frekvenču joslas".

29. Saskaņā ar *TKG* 21. panta 1. punktu mobilo telekomunikāciju koncesijas īpašniekam, lai nodrošinātu frekvenču spektra efektīvu izmantošanu, papildus radio frekvenču izmantošanas nodevai ir jāveic vienreizējs vai ikgadējs maksājums par radio frekvenču izmantošanu. *TKG* 49. panta 4. punktā paredzēts, ka "radio frekvences, kas paredzētas publisko mobilo komunikāciju pakalpojumu un citu publisko telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai, piešķir regulatīvā iestāde".

13 — OV 1999, L 17, 1. lpp.

30. Konkrēti radio frekvenču piešķiršanas procedūra noteikta *TKG* 49.a pantā, kura 1. punkts ir formulēts šādi: "Regulatīvajai iestādei tās rīcībā esošās radio frekvences ir jāpiešķir tam pieteikuma iesniedzējam, kas atbilst 15. panta 2. punkta 1. un 2. apakšpunktā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un nodrošina visefektīvāko radio frekvenču izmantošanu, kas ir atkarīgs no piedāvātās atlīdzības apmēra par tiesībām izmantot radio frekvences".

31. Pārējo kārtību nosaka sīki izstrādāti procedūras noteikumi, ko, pamatojoties uz *TKG* 49.a panta 7. punktu pieņēmusi *Telekom-Control-Kommission* [Telekomunikāciju kontroles komisija], kā arī 2000. gada 10. jūlija konkursa dokumentācija procedūrā saistībā ar radio frekvenču piešķiršanu trešās paaudzes mobilo sakaru sistēmai (*UMTS/IMT-2000*). Tajā, cita starpā, ir paredzēta minimālā piedāvājuma summa 700 000 000 Austrijas šiliņu (EUR 50 870 983,92) apmērā par pāra spektra frekvenču paketi un 350 000 000 Austrijas šiliņu (EUR 25 435 491,96) apmērā par nepāra spektra frekvenču paketi.

32. Līdz 2000. gada 1. jūnijam uz koncesiju piešķiršanu attiecās *TKG* noteikumi 1997. gada likuma redakcijā.

33. 2003. gadā *TKG* tika izdarīti grozījumi. Tagad 2003. gada *TKG* 56. panta 1. punktā it īpaši ir noteikta kārtība, kādā var nodot radio frekvenču izmantošanas tiesības, ko ir piešķīrusi regulatīvā iestāde. Tas ir iespējams, tikai izpildot noteiktus nosacījumus, un ar regulatīvās iestādes atļauju.

34. *TKG* 110.–112. pantā ir noteikta *Telekom-Control-Kommission* uzbūve un funkcijas. Tā ietilpst *Telekom-Control GmbH* sastāvā, kuras vienīgais dalībnieks ir valsts un kas īsteno regulatīvās iestādes funkcijas, ja vien tās nav nodotas *Telekom-Control-Kommission* (*TKG* 108. un 109. pants). Pie *Telekom-Control-Kommission* regulatīvajām funkcijām pieder it īpaši frekvenču piešķiršana atbilstoši *TKG* 49. panta 4. punktam kopā ar 49.a pantu (*TKG* 111. panta 9. punkts).

III — Fakti un prejudiciālie jautājumi

35. Pamatojoties uz *Telekom-Control-Kommission* 2000. gada 20. novembra lēmumu tika piešķirtas radio frekvences, kā arī koncesijas trešās paaudzes mobilo sakaru sistēmām (*UMTS/IMT-2000*). Pirms [frekvenču] piešķiršanas par radio frekvenču paketēm tika izsludināts atklāts konkurss, un tā noslēgumā radio frekvenču paketes tika pārdotas izsolē, kas notika vienlaicīgi vairākos posmos. 2000. gada 2. un 3. novembrī

rīkotajā izsolē tika izsolītas kopumā 12 frekvenču grupas, katra divreiz pa 5 MHz un vēl vienā izsolē, kas notika vienlaicīgi ar šo, tika izsolītas piecas 5 MHz frekvenču grupas. Pamatojoties uz izsoles rezultātiem, prasītājiem ar attiecīgu lēmumu tika piešķirtas frekvenču paketes. Maksa par radio frekvenču izmantošanu tika noteikta šādā apmērā:

T-Mobile Austria GmbH — EUR 170 417 796,10

Mobilkom Austria AG & Co KG — EUR 171 507 888,60

TRA-3G Mobilfunk GmbH — EUR 113 151 602,70

ONE GmbH — EUR 120 055 522,00

Hutchison 3G Austria GmbH — EUR 139 023 131,70

3G Mobile Telecommunications GmbH — EUR 117 439 300,00

36. Veiksmīgajiem izsoles dalībniekiem iepriekš minētās summas bija jāsamaksā divās daļās, pirmā daļa — 7 dienu laikā pēc *Telekom-Control-Kommission* lēmuma saņemšanas, otrā daļa — sešu nedēļu laikā. Koncesija un radio frekvenču piešķiršana ir spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim.

37. Ar 1999. gada 3. maija lēmumu *Telekom-Control-Kommission* piešķīra *tele.ring Telekom Service GmbH & Co KG GSM* [standarta] radio frekvenču izmantošanas tiesības (*DCS-1800* kanāli), pretī saņemot maksu par frekvenču izmantošanu EUR 98 108 326,00 apmērā. *Telekom-Control-Kommission* ar 2000. gada 7. februāra lēmumu piešķīra arī *master-talk Austria Telekom Service GmbH und Co KG* radio frekvences Zemes grupveides radiosakaru sistēmai *TETRA*, turklāt maksa par frekvenču izmantošanu tika noteikta EUR 4 832 743,47 apmērā. Arī šie lēmumi tika pieņemti, pamatojoties uz izsoles rezultātiem.

38. Prasītāji pamata prāvā pieprasa, lai tiem tiktu izsniegti rēķini saistībā ar maksājumiem par radio frekvenču izmantošanu, kuros atsevišķi būtu norādīta PVN summa, kas, pēc viņu domām, ir iekļauta maksājuma summā. Šīs tiesvedības ietvaros *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* ar 2004. gada 7. jūnija lēmumu atbilstoši EKL 234. pantam uzdod Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [..] Sestās direktīvas [..] 4. panta 5. punkta trešā daļa kopā ar D pielikuma

1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts veikta tiesību izmantot mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvences saskaņā ar *UMTS/IMT-2000*, *GSM-DCS-1800* un *TETRA* standartiem [..] piešķiršana pret maksājumu par frekvences izmantošanu ir telekomunikāciju jomā ietverama darbība?

2) Vai Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts, kuras tiesību aktos nav paredzēts direktīvas 4. panta 5. punkta trešajā daļā minētais "nozīmīgas" darbības (*de minimis* noteikums) kritērijs kā nosacījums ar nodokli apliekamas personas statusam, visos gadījumos ir uzskatāma par nodokļa maksātāju, veicot jebkuru darbību telekomunikāciju nozarē, neatkarīgi no šo darbību apmēra?

3) Vai Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts piešķirtas tiesības izmantot mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvences apmaiņā pret maksu par kopējo summu attiecīgi EUR 831 595 241,10 apmērā (*UMTS/IMT-2000*), EUR 98 108 326,00 apmērā (*DCS-1800* kanāli) un EUR 4 832 743,47 apmērā (*TETRA*) ir uzskatāmas par pietiekami nozīmīgām darbībām, lai dalībvalsts, veicot šo darbību, būtu uzskatāma par nodokļa maksātāju?

4) Vai Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka konkurence tiktu ievērojami izkropļota, ja, piešķirot mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvenču izmantošanas tiesības pret izmantošanas maksu kopsummā attiecīgi EUR 831 595 241,10 apmērā (*UMTS/IMT-2000*), EUR 98 108 326 apmērā (*DCS-1800* kanāli) un EUR 4 832 743,47 apmērā (*TETRA*), dalībvalsts nepiemērotu šiem maksājumiem apgrozījuma nodokli, lai gan privātpersonām, kas izsaka savu piedāvājumu par šo frekvenču izmantošanu, šis darījums ir jāapliek ar apgrozījuma nodokli?

5) Vai Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts darbības, piešķirot mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvenču izmantošanas tiesības mobilo telekomu-

nikāciju operatoriem, vispirms nosakot piedāvājumu ar augstāko atlīdzību par frekvenču izmantošanas tiesībām, bet vēlāk frekvences piešķirot personai, kas piedāvājusi lielāko atlīdzību, neveic kā valsts iestāde, lai dalībvalsts, veicot šo darbību, būtu uzskatāma par nodokļa maksātāju neatkarīgi no akta, ar kuru notiek piešķiršana, juridiskās kvalifikācijas atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesībām?

39. Tiesvedībā Tiesā savus apsvērumus ir iesnieguši 35. un 37. punktā minētie uzņēmumi, *Finanzprokuratur für die Republik Österreich* [Austrijas Republikas Finanšu lietu prokuratūra] kā atbildētāja, Dānijas, Vācijas, Itālijas, Nīderlandes, Austrijas, Polijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Eiropas Kopienu Komisija.

IV — Tiesiskais vērtējums

6) Vai Sestās direktīvas 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka piektajā jautājumā raksturotā dalībvalsts veiktā mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana ir jāuzskata par saimniecisku darbību, bet dalībvalsts, kas veic šo darbību, ir uzskatāma par nodokļa maksātāju?

40. Saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 1. punktu nodokļa maksātājs ir persona, kas patstāvīgi veic saimniecisku darbību neatkarīgi no šīs darbības mērķa un rezultāta. Sestās direktīvas 4. panta 2. punktā sīkāk definēts saimnieciskās darbības jēdziens. Tādējādi šie noteikumi nosaka ne vien to, kas var būt nodokļa maksātājs, bet vienlaicīgi arī to, kādi ir nosacījumi, lai personas darbību apliktu ar PVN.

7) Vai Sestā direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka maksājumi par mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu ir bruto summas (kas jau ietver pievienotās vērtības nodokli) vai neto summas (kurām vēl var pievienot pievienotās vērtības nodokli)?"

41. Sestās direktīvas 4. panta 5. punktā ir ietverti diferencēti noteikumi par to, kad valsts ir jāuzskata par nodokļa maksātāju [14]. Tomēr šos noteikumus var piemērot tikai ar

14 — Skat. ģenerāladvokāta Mišo [*Mischo*] secinājumus, kuros viņš uzskatāmi parāda, ka 4. panta 5. punkts ir, tā sakot, veidots vairākās pakāpēs un iedalīts izņēmumos un pretizņēmumos (1989. gada 15. marta secinājumi apvienotajās lietās 231/87 un 129/88 *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c., 1989. gada 15. marta spriedums, *Recueil*, 3233. lpp., 8. punkts).

nosacījumu, ka vispār pastāv saimnieciska darbība 4. panta 2. punkta izpratnē. Tādēļ vispirms ir jāizvērtē sestais prejudiciālais jautājums, kura mērķis ir šo noteikumu interpretācija.

A — *Par sesto prejudiciālo jautājumu: saimnieciskās darbības esamība*

42. Ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai dalībvalsts īstenota mobilo telekomunikāciju sistēmu frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana ir uzskatāma par saimniecisku darbību Sestās direktīvas 4. panta 2. punkta nozīmē.

43. Sestās direktīvas 4. panta 2. punktā ir plaši uzskaitīts, kas ir jāuzskata par saimniecisku darbību 1. punkta izpratnē. Par saimniecisku darbību blakus visām ražotāju, tirgotāju un pakalpojumu sniedzēju darbībām it īpaši tiek uzskatīta arī pastāvīga bezķermeniskas lietas izmantošana nolūkā gūt no tā ienākumus.

44. Tiesa no šīs definīcijas secina, ka "saimnieciskās darbības jēdziena definīcijas analīze parāda saimnieciskās darbības jēdziena piemērošanas jomu un tā objektīvo raksturu, jo par darbību uzskatāma pati darbība, neatkarīgi no tās mērķa un rezultāta" [15].

45. Tātad nav nozīmes ieinteresētās personas subjektīvajiem nodomiem, kādi tai ir, īstenojot šo darbību. Pretējā gadījumā nodokļu administrācijai būtu jāveic pārbaude, lai noteiktu šos nodomus, un šāda situācija būtu pretrunā PVN kopējās sistēmas mērķiem. Proti, šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt tiesisko drošību un atvieglot ar PVN piemērošanu saistītās darbības, ņemot vērā, izņemot atsevišķus gadījumus, attiecīgā darījuma objektīvo raksturu [16].

46. Vispirms izvērtēšu iebildi par to, ka saimnieciskā darbība nav iedomājama jau tā apstākļa dēļ vien, ka frekvenču izmantošanas tiesību izsoles mērķis bija tirgus regulēšana. Pēc tam ir jāpārbauda, vai šis darījums ir jāuzskata par pastāvīgu bezķermeniskas lie-

15 — 2000. gada 12. septembra spriedums lietā C-260/98 Komisija/Grieķija (*Recueil*, I-6537. lpp., 26. punkts) un spriedums lietā C-359/97 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, I-6355. lpp., 41. punkts), kā arī 2006. gada 21. februāra spriedums lietā C-223/03 *University of Huddersfield* (Krājums, I-1751. lpp., 47. punkts); skat. arī 1987. gada 26. marta spriedumu lietā 235/85 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, 1471. lpp., 8. punkts), kā arī tādā pašā nozīmē, cita starpā, 1985. gada 14. februāra spriedumu lietā 268/83 *Rompelman* (*Recueil*, 655. lpp., 19. punkts) un 2003. gada 27. novembra spriedumu lietā C-497/01 *Zita Modes* (*Recueil*, I-14393. lpp., 38. punkts).

16 — 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā C-4/94 *BLP Group* (*Recueil*, I-983. lpp., 24. punkts) un 2006. gada 12. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-354/03, C-355/03 un C-484/03 *Optigen* u.c. (Krājums, I-483. lpp., 45. punkts).

tas izmantošanu nolūkā gūt no tās ienākumus Sestās direktīvas 4. panta 2. punkta izpratnē.

licences, tām saskaņā ar Direktīvas 97/13 10. pantu par pamatu ir jāņem izvēles kritēriji, kas ir objektīvi, nediskriminējoši, sīki izstrādāti, pārskatāmi un samērīgi. Atbilstoši Direktīvas 97/13 11. panta 2. punktam dalībvalstis šajā sakarā drīkst iekasēt maksājumus, ko nosaka vajadzība nodrošināt minēto resursu optimālu izmantošanu.

1) Vai tirgus regulēšanas mērķis izslēdz saimnieciskas darbības esamību?

47. Frekvenču izmantošanas tiesību izsoles rīkošanas iemesls ir tāds, ka radio frekvences ir ierobežoti resursi. Elektromagnētiskā spektra daļas, kas ir mobilo sakaru pakalpojumu rīcībā, ir noteiktas starptautiskajos nolīgumos. Šo daļu ietvaros vienlaicīgi var pārvaldīt tikai ierobežotu skaitu mobilo sakaru tīklu. Lai nodrošinātu atbilstīgu radio frekvenču izmantošanu, kas darbotos bez traucējumiem, nenovēršama ir valsts regulējošā darbība.

50. Austrija nolēma pārdot izsolē frekvenču izmantošanas tiesības. Izmantojot izsoles procedūru atbilstoši *TKG* 49.a pantam bija jānosaka tie tirgus dalībnieki, kas nodrošina frekvenču maksimāli efektīvu izmantošanu. Austrijas valdība norāda, ka izsoles procedūras mērķis nebija nodrošināt valstij lielus ieņēmumus.

48. *UMTS* lēmums uzliek dalībvalstīm pienākumu veikt nepieciešamās administratīvās procedūras, lai ieviestu *UMTS* pakalpojumus.

51. Lietā iesaistītās dalībvalstis un Komisija no šiem apstākļiem secina, ka, piešķirot frekvenču izmantošanas tiesības, *Telekom-Control-Kommission* nav veikusi saimniecisku darījumu Sestās direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē, bet gan tirgus regulēšanas pasākumu.

49. Direktīva 97/13 un to transponējošie valsts tiesību akti ir tās konkrētās tiesību normas, kas dalībvalstīm jāņem vērā, piešķirot frekvenču joslas. Piešķirot individuālas

52. Šādam apgalvojumam nevar piekrist.

53. Tas, vai darbība ir saimnieciska darbība PVN tiesību normu izpratnē, ir atkarīgs no tās objektīvā rakstura, kas ir jānosaka, pamatojoties uz konkrētiem ārējiem apstākļiem. Turpretī darbības mērķim — regulēt pieeju mobilo sakaru tirgum atbilstoši Kopienu tiesību norādēm un noteikt labākos piemērotos mobilo sakaru operatorus — nav nozīmes. Saskaņā ar iepriekš minēto judikatūru šādi mērķi nav jāņem vērā, kvalificējot attiecīgo darbību [17].

54. Izsoles priekšmets ir tiesības 20 gadus lietot noteiktas radio frekvences mobilo sakaru tīkla izmantošanai. Šīs tiesības vai attiecīgi tiesības uz šo tiesību piešķiršanu izsoles rezultātā ieguva tie uzņēmumi, kuri iesniedza augstāko [izsoles cenas] piedāvājumu.

55. Tam, kā šādā gadījumā juridiski ir jākvalificē valsts piešķirtās frekvenču izmantošanas tiesības — par administratīvi tiesisku atļauju vai par civiltiesisku darījumu — darbības objektīvā rakstura noteikšanā it tikpat maza nozīme kā uzņēmumu atbilstošās atlīdzības apzīmējumam. [Frekvenču izmantošanas] tiesības katrā ziņā tika piešķirtas tikai tad, kad tika samaksāta izsoles rezultātā noteiktā naudas summa, tādēļ maksājums ir tieši saistīts ar tiesību piešķiršanu. Turklāt maksājums par frekvenču izmantošanu nav nodeva, kas sedz tikai administratīvās izmaksas, kas radušās frekvenču piešķiršanas procesā.

56. Jautājumam par to, vai ieņēmumu gūšana bija iemesls tam, kā tika noorganizēta frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanas procedūra, arī nav būtiskas nozīmes. Proti, objektīvi *Telekom-Control-Kommission* [frekvenču izmantošanas] tiesības piešķīra, pārdodot tās par skaidru naudu, kam bija jāatspoguļo šo tiesību ekonomiskā vērtība un kas daudzkārt pārsniedza ar tiesību piešķiršanas procedūru saistītos izdevumus. Tā kā izsoles noteikumos izsoles sākumcena tika noteikta līdz pat 50 miljoniem EUR, jau no paša sākuma bija paredzēts gūt ievērojamus ieņēmumus. PVN piemērošanā attiecībā uz izsoli nevar būt nozīme tam, vai šo ieņēmumu gūšana bija valdības rīcības motīvs vai tikai blakusefekts, ko noteica veids, kādā notika [frekvenču izmantošanas] tiesību piešķiršanas procedūra.

57. Darbības kā saimnieciskas darbības kvalificēšanai netraucē arī tas, ka uz frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu attiecas Kopienu tiesību reglamentējošie noteikumi. Proti, šo juridisko norāžu izpilde ir tikai

17 — Skat. 16. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus.

(obligāts) darbības mērķis, kas saimnieciskās darbības kvalificēšanā nav jāņem vērā [18].

58. Par to, ka regulatīvai darbībai var piemērot PVN kā saimnieciskai darbībai, liecina Sestās direktīvas D pielikuma 7. punkts. Tajā to valsts darbību skaitā, kas saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešo daļu vienmēr tiek kvalificētas kā ar PVN aplie kamas darbības, tiek minēti lauksaimniecības intervences aģentūru darījumi ar lauksaimniecības ražojumiem, kuri veikti, pildot regulas par šo ražojumu tirgus kopēju organizāciju. Tātad, ja intervences aģentūra pārdod ražojumus no saviem krājumiem, tai ir jāmaksā PVN, kaut gan šo darījumu mērķis galvenokārt ir regulēt tirgu, nevis gūt ieņēmumus.

59. Par galveno uzskatot darbības objektīvās ārējās pazīmes, saimnieciskās darbības jēdziens iegūst plašu piemērojumu, kas atbilst Tiesas skaidrojumam [19]. Ja šajā pārbaudes posmā tiktu ņemts vērā, ka valsts iestāde darbojas, lai izpildītu likumā noteikto regulatīvo uzdevumu, šādā gadījumā jau no paša sākuma būtu būtiski ierobežota direktīvas piemērošanas joma. It īpaši ierobežota būtu Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta piemērošana, kaut gan šis noteikums nosaka īpašu tiesisko regulējumu valsts iestādēm.

60. It īpaši tā dēvētajā spriedumā lietā *Eurocontrol* [20], uz ko norāda daži lietas dalībnieki, Tiesa gan atzina, ka darbība nav saimnieciska darbība EK līguma konkurences noteikumu izpratnē, ja publiska iestāde izmanto tai piešķirtās pilnvaras.

61. Tomēr konkurences tiesību un Sestās PVN direktīvas pamatā ir dažādi saimnieciskās darbības jēdzieni. Konkurences tiesībās publiskās varas īstenošana tiek uzskatīta par izslēdzošu kritēriju konkurences tiesībām atbilstošai saimnieciskai darbībai. Tomēr tās nenosaka īpašu tiesisko regulējumu attiecībā uz valsts darbībām īstenojot publisko varu.

62. Sestās direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā formulētais saimnieciskās darbības jēdziens ir plašāks par atbilstošo konkurences tiesību jēdzienu. Pirmkārt, publiskās varas īstenošanai šeit nav nozīmes. Gluži pretēji, šo apstākli ņem vērā tikai turpmākā pārbaudes posmā, proti, 4. panta 5. punktā noteiktā īpašā tiesiskā regulējuma ietvaros. Ja pēc analoģijas ar konkurences tiesībām Sestā direktīva neattiektos uz valsts iestāžu darbību, šādā gadījumā attiecīgais noteikums būtu lieks.

18 — Skat. iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Nīderlande 10. punktu, iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Grieķija 28. punktu un iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Apvienotā Karaliste 43. punktu.

19 — Skat. 15. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

20 — 1994. gada 19. janvāra spriedums lietā C-364/92 *SAT Fluggesellschaft* (*Recueil*, I-43. lpp., 30. punkts); šajā sakarā skat. arī 1997. gada 18. marta spriedumu lietā C-343/95 *Diego Calì & Figli* (*Recueil*, I-1547. lpp., 22. un 23. punkts) un 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-309/99 *Wouters* u.c. (*Recueil*, I-1577. lpp., 57. punkts).

2) Pastāvīga lietas izmantošana nolūkā gūt no tās ienākumus

63. Par saimniecisku darbību saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 2. punktu it īpaši tiek uzskatīta pastāvīga ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas izmantošana nolūkā gūt no tās ienākumus. Frekvenču izmantošanas tiesības ir bezķermeniska lieta.

64. Pastāvīgajā judikatūrā noteikts, ka atbilstoši PVN kopējās sistēmas neitralitātes principa prasībām izmantošanas jēdziens attiecas uz visiem darījumiem neatkarīgi no to tiesiskās formas [21]. Piemēram, Tiesa izīrēšanu ir atzinusi par lietas izmantošanu, kas ir jāvērtē kā saimnieciskā darbība Sestās direktīvas 4. panta 2. punkta izpratnē [22]. *Telekom-Control-Kommission* prasītājiem pret maksājumu uz noteiktu laiku ir nodevusi frekvenču izmantošanas tiesības. Šis darījums, kas līdzinās izīrēšanai vai iznomāšanai, ir jāuzskata par pastāvīgu bezķermeniskas lietas izmantošanu nolūkā gūt no tās ienākumus.

65. Tomēr *Finanzprokuratur*, Dānijas, Nīderlandes un Austrijas valdības apgalvo, ka šo gadījumu neraksturo *pastāvīga* ienākumu gūšana, jo frekvenču piešķiršana ir vienreizējs darījums.

66. Kamēr vācu valodas versijā izmantotais jēdziens "pastāvīgs" ["nachhaltig"] nevieš īpašu skaidrību, izvērtējot citas valodu versijas kļūst skaidrs, ka ienākumu gūšanai jābūt pastāvīgam procesam [23]. Tādēļ lietas komerciāla izmantošana izņēmuma gadījumos nav saimnieciska darbība Sestās direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē, kā to Tiesa ir atzinusi spriedumā lietā *Enkler* [24].

67. Tomēr šajā lietā izskatāmā frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana nav izņēmuma gadījums šādā nozīmē. Skaidrojumam īsi jāatsauc atmiņā sprieduma lietā *Enkler* konteksts. Toreiz tika izskatīts jautājums par to, vai autofurgona, kuru tā īpašnieks princi-

21 — 1990. gada 4. decembra spriedums lietā C-186/89 *Van Tiem* (*Recueil*, I-4363. lpp., 18. punkts), 2003. gada 26. jūnija spriedums lietā C-442/01 *KapHag* (*Recueil*, I-6851. lpp., 37. punkts), 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-77/01 *EDM* (*Recueil*, I-4295. lpp., 48. punkts) un 2004. gada 21. oktobra spriedums lietā C-8/03 *BBL* (Krājums, I-10157. lpp., 36. punkts).

22 — 1996. gada 26. septembra spriedums lietā C-230/94 *Enkler* (*Recueil*, I-4517. lpp., 22. punkts), 2000. gada 27. janvāra spriedums lietā C-23/98 *Heerma* (*Recueil*, I-419. lpp., 19. punkts). Skat. arī 1985. gada 14. februāra spriedumu lietā 268/83 *Rompelman* (*Recueil*, 655. lpp.), kurā Tiesa apbūves tiesību mantojuma daļas iegūšanu ir kvalificējusi kā saimniecisku darbību.

23 — Skat., piemēram, angļu valodas versiju — *for the purpose of obtaining income therefrom on a continuing basis*; franču valodas versiju — *en vue d'en retirer des recettes ayant un caractère de permanence*; itāļu valodas versiju — *per ricavarne introiti aventi un certo carattere di stabilità*; un spāņu valodas versiju — *con el fin de obtener ingresos continuados en el tiempo*.

24 — Iepriekš 22. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Enkler* 20. punkts.

pā pārsvarā izmanto privātām vajadzībām, iznomāšana izņēmuma veidā ir jāuzskata arī par pastāvīgu lietas izmantošanu nolūkā gūt no tās ienākumus.

68. Tiesa analīzi uzsāka ar lietas veida izvērtējumu. Ja lietu parasti izmanto tikai saimnieciski, šādā gadījumā tā principā ir adekvāta liecība, ka īpašnieks to izmanto saimnieciskās darbības mērķiem un tādējādi — ar nolūku ilgstoši gūt no tās ienākumus. Turpretī, ja lietu pēc tās veida var izmantot gan saimnieciskiem, gan privātiem mērķiem, šādā gadījumā ir jāizvērtē visi tās izmantošanas apstākļi, lai konstatētu, vai lieta faktiski tiek izmantota, lai pastāvīgi gūtu no tās ienākumus [25].

69. Tiesības izmantot radio frekvences, lai piedāvātu *UMTS* un *GSM* mobilos sakarus, var uzskatīt tikai par saimniecisku izmantošanu. Tādējādi izskatāmajā lietā jau no paša sākuma nerodas jautājums par lietas saimnieciskas izmantošanas norobežošanu no tās privātas izmantošanas. Tādēļ tā nevar būt gadījuma rakstura saimnieciska darbība, kas atkāpjas privātas izmantošanas priekšā.

25 — Iepriekš 22. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Enkler* 27. punkts.

70. Tomēr Zemes grupveides radiosakari *TETRA* principā ir jāizmanto arī drošības, policijas u.c. iestāžu sakariem. Ja tās tīkla izmantošanu nodod privātam tirgus dalībniekam, tad šajā gadījumā attiecīgās frekvences tiek saimnieciski izmantotas. Katrā ziņā konkrēto piešķirto frekvenču izmantošanas tiesību gadījumā attiecībā uz Zemes grupveides radiosakariem *TETRA* nekas neliecina par to, ka tādējādi tiktu panākta tikai daļēja to izmantošana peļņas gūšanas nolūkā.

71. Arī tas, ka frekvenču izmantošanas tiesības ir piešķirtas tikai vienreiz un uz ilgu laiku, nepadara to par gadījuma rakstura izmantošanu saimnieciskiem mērķiem. Šajā sakarā nav svarīgi, cik bieži nodokļa maksātājs veic līdzīgus darījumus, bet gan, vai konkrētā lieta nodrošina ilgstošus ienākumus. Izskatāmajā lietā par to nav šaubu. Radio frekvenču izmantošanas tiesības tiek nodotas uz 20 gadiem un nodrošina valstij ienākumus par visu šo laiku.

72. Apstāklis, ka maksājums par frekvenču izmantošanu bija jāveic tikai divās daļās uzreiz pēc attiecīgo tiesību piešķiršanas, nevis kā periodiski maksājumi, negroza ienākumu gūšanas pastāvīguma būtību. Teorētiski varēja noteikt arī citu kārtību, kādā veicami maksājumi par frekvenču izmantošanu. Taču Sestās direktīvas piemērojamība

nevar būt pakārtota apmaksas noteikumiem, kas ir [līgumslēdzēju] pušu kompetencē.

73. Turklāt frekvenču izmantošanas tiesības var pirms termiņa atdot atpakaļ, tās var nodot tālāk vai arī anulēt, tāpēc izmantošanas tiesību piešķiršana uz 20 gadiem var būt vairākkārtēja darbība.

74. Visbeidzot, terminētu izmantošanas tiesību piešķiršanu nevar salīdzināt ar vērtspapīru pārdošanu, ko Tiesa — ja runa nav par ieguldījumu pārvaldi profesionālas darbības ietvaros — divu iemeslu dēļ neuzskata par saimniecisku darbību [26].

75. Pirmkārt, ienākumi no vērtspapīru turēšanas un pārdošanas — tātad dividendes un peļņa no valūtas maiņas kursa — netiek gūti no vērtspapīru aktīvas izmantošanas, bet gan ir tiešs īpašumtiesību rezultāts. Atšķirībā no tā ienākumi, kas gūti frekvenču piešķiršanas rezultātā, nav ienākumi, kas gūti tikai no tiesībām rīkoties ar radio frekvencēm, kā tas ir dividenžu un peļņas no valūtas maiņas kursa gadījumā, bet gan ienākumi no šo tiesību izmantošanas.

76. Otrkārt, ienākumi no vērtspapīru pārdošanas tiek gūti tikai vienreiz. Lietai vairs neatrodoties pārdevēja īpašumā viņš to nevar tālāk izmantot ienākumu gūšanai. Turpretī valsts pilnībā neatdod tiesības rīkoties ar radio frekvencēm. Gluži pretēji, tā šīs tiesības atgūs vēlākais pēc frekvenču piešķiršanas derīguma termiņa beigām un varēs tās no jauna kādam piešķirt.

77. Tādējādi uz sesto jautājumu ir jāatbild:

Pamata prāvas apstākļos valsts iestādes rīkotā tiesību izsole, kas ļauj noteiktā laika posmā izmantot noteiktas elektromagnētiskā spektra daļas, lai sniegtu mobilo sakaru pakalpojumus, ir jāuzskata par pastāvīgu bezķermeniskas lietas izmantošanu, lai gūtu no tās ienākumus, un tādējādi — par saimniecisko darbību Sestās direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē.

26 — 1996. gada 20. jūnija spriedums lietā C-155/94 *Wellcome Trust* (*Recueil*, I-3013. lpp., 32. un turpmākie punkti) un iepriekš 21. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *EDM* 57. un turpmākie punkti). Skat. vēl attiecībā uz akciju turēšanu un iegūšanu iepriekš 21. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *KapHag* 38. punktu un 2005. gada 26. maija spriedumu lietā C-465/03 *Kretztechnik* (Krājums, I-4357. lpp., 19. un turpmākie punkti).

B — *Par pirmo līdz piekto prejudiciālo jautājumu: apstākļi, kādos valsts iestādes darbojas kā nodokļa maksātāji*

1) Sākotnējās piezīmes par Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta uzbūvi

78. Atbilstoši Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmajā daļā ietvertajam pamatnoteikumam valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes. Tātad noteikums atbrīvo valsts iestādes no vispārējā pienākuma maksāt nodokļus arī tad, ja tās veic saimniecisku darbību Sestās direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē. Tādējādi publiskās varas īstenošana tiek pielīdzināta individuālā patērētāja darbībai.

79. Atkāpjoties no pirmās daļas, valsts saskaņā ar otro daļu tomēr ir nodokļa maksātāja, ja tās uzlūkošana par personu, kas nav nodokļa maksātāja, radītu nozīmīgus konkurences traucējumus. Šī noteikuma pamatā ir doma, ka valsts iestādes — pat ja tās darījumos iesaistās kā valsts iestādes — var konkurēt ar privāto tirgus dalībnieku [piedāvātajiem] pakalpojumiem. Tātad šī noteikuma mērķis ir nodrošināt fiskālo neitralitāti [27].

80. Visbeidzot, saskaņā ar trešo daļu valsts iestādes katrā ziņā uzskata par nodokļa maksātājām attiecībā uz noteiktām, D pielikumā uzskaitītām darbībām, ja tās neveic niecīgā apjomā. Tādēļ nav svarīgi, vai šīs sarakstā minētās darbības valsts veic, īstenojot publisko varu.

81. D pielikumā minētās jomas — tajā skaitā arī telekomunikācijas — pamatā attiecas uz saimnieciskiem darījumiem [28], ko valsts tikai to sabiedriskā nozīmīguma dēļ bieži veic vai [attiecīgi] veica, īstenojot publisko varu, bet ko var piedāvāt arī privāti uzņēmumi [29]. Tostarp dažas no minētajām ekonomikas nozarēm ir liberalizētas. Tajās privāti uzņēmumi faktiski konkurē ar daļēji privatizē-

27 — Iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. 22. punkts.

28 — Skat. ģenerāladvokāta Albēra [*Alber*] 2000. gada 29. jūnija secinājumus lietā C-446/98 *Fazenda Pública* (2000. gada 14. decembra spriedums, *Recueil*, I-11435. lpp., 69. punkts).

29 — D pielikumā kopumā ir minētas 13 veidu darbības — papildus telekomunikācijām, piemēram, ūdens, gāzes un elektrības piegāde, pasažieru un preču pārvadājumi, ostu un lidostu pakalpojumi, tirdzniecības gadatirgu un izstāžu rīkošana, komerciālu reklāmas organizāciju un ceļojumu aģentu darbība, ēdnīcu vadīšana u.c.

tiem, daļēji vēl joprojām valstij piederošiem bijušajiem monopoluzņēmumiem. Acīmredzot Sestā PVN direktīva jau tās pieņemšanas brīdī 1977. gadā ņēma vērā šādas attīstības iespējamību.

82. Ja mobilo sakaru frekvenču piešķiršana nav kvalificējama kā nenozīmīga darbība telekomunikāciju jomā, tad tai katrā ziņā ir jāpiemēro PVN, neskatoties uz to, vai tā ir veikta, īstenojot publisko varu, un vai tā rada konkrētus konkurences traucējumus.

83. Ņemot vērā normas struktūru, pēc pirmā, otrā un trešā [prejudiciālā] jautājuma izvērtēšanas vispirms ir jāizskata piektais jautājums, kas skar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas interpretāciju. Proti, tikai tad, ja saskaņā ar šo normu frekvenču izmantošanas tiesības tika piešķirtas, īstenojot valsts varu, ir jāizvērtē, vai valsts iestāde, kas šīs tiesības piešķīra, saskaņā ar 4. panta 5. punkta otro daļu tomēr ir uzskatāma par nodokļu maksātāju tādēļ, ka pretējā gadījumā varētu rasties nopietni konkurences traucējumi.

2) Par pirmo prejudiciālo jautājumu: Vai telekomunikāciju jēdziens Sestās direktīvas D pielikumā ietver arī frekvenču izmantošanas tiesību pārdošanu izsolē?

84. Lietas dalībniekiem pamata lietā ir domstarpības jautājumā par to, vai "telekomunikāciju" jēdziens D pielikuma 1. punktā attiecas tikai uz telekomunikāciju pakalpojumu [30] sniegšanu — šo viedokli pārstāv atbildētāja, lietā iesaistītās valdības un Komisija — vai arī uz citām ar to saistītām darbībām, tātad arī uz frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, kā to uzskata prasītāji.

85. D pielikuma tekstā nav norāžu, kas ļautu noskaidrot šo strīdīgo jautājumu. Tam, ka vācu valodas versijā tiek izmantots tagad jau novecojis telekomunikāciju nozares [*Fernmeldewesen*], nevis telekomunikāciju [*Telekommunikation*] jēdziens, nevar piešķirt jelkādu nozīmi. Citās valodu versijās šajā vietā izmanto attiecīgajā valodā joprojām lietojamo jēdzienu (skat., piemēram, *telecommunications* vai attiecīgi *télécommunica-*

30 — Apvienotās Karalistes valdība šajā sakarā norāda uz Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīvas 90/387/EEK par telekomunikācijas pakalpojumu iekšējā tirgus izveidi, nodrošinot telekomunikāciju tīklu padevi (*Open Network Provision — ONP*) (OV L 192, 1. lpp.), kas tagad ir atcelta, 2. panta 4. punktā sniegto telekomunikāciju pakalpojumu definīciju, atbilstoši kurai "telekomunikāciju pakalpojumi" ir pakalpojumi, kas pilnībā vai daļēji ietver signālu pārraidi un maršrutēšanu telekomunikāciju tīklā, izmantojot telekomunikāciju procesus, izņemot radio un televīzijas apraidi.

tions). Turklāt jēdzieni *Fernmeldewesen* un *Telekommunikation* ir sinonīmi.

— Vēsturiskā interpretācija

86. Vēsturiskās interpretācijas gadījumā varētu apgalvot, ka telekomunikāciju nozares jēdziens nevar attiekties uz mobilo sakaru licenču piešķiršanu privātiem uzņēmumiem, jo direktīvas pieņemšanas brīdī 1977. gadā telekomunikāciju pakalpojumus vienpersoniski sniedza valsts pasta administrācijas. Tādēļ ir iespējams, ka Kopienu likumdevējs sākotnēji neparedzēja tiesisko regulējumu attiecībā uz radio frekvenču piešķiršanu privātiem tirgus dalībniekiem.

87. Katrā ziņā *T-Mobile Austria* ierosina vēsturiskās interpretācijas ietvaros ņemt vērā faktisko apstākļu maiņu (evolucionārā interpretācija) un jautāt, kādu tiesisko regulējumu būtu gribējis noteikt vēsturiskais likumdevējs, ņemot vērā pašreizējo situāciju [31]. No šāda viedokļa [raugoties], kopumā nevar noliegt, ka likumdevējs telekomunikāciju nozares jēdzienā būtu gribējis iekļaut arī radio frekvenču piešķiršanu.

31 — Jautājumā par šo interpretācijas metodi *T-Mobile Austria* atsaucas uz Larenz, K., *Juristische Methodenlehre*, 6. izdevums, Minhene, 1991, 329. un 344. lpp.

88. Tomēr vēsturiskajai interpretācijai katrā ziņā ir tikai otršķirīga nozīme un viena pati tā neko neizšķir [32]. Gluži pretēji, Sestās PVN direktīvas noteikumi turklāt ir jāinterpretē sistēmiski un it īpaši, ņemot vērā tās mērķi.

— Sistēmiskā interpretācija

89. No sistēmiskā viedokļa vispirms nozīme varētu būt Sestās direktīvas 9. panta 2. punkta e) apakšpunkta desmitajā ievilkumā [33] ietvertajai telekomunikāciju pakalpojumu definīcijai. Tā ir formulēta šādi:

"Par telekomunikāciju pakalpojumiem uzskata tādus pakalpojumus, kas saistīti ar signālu, rakstītu tekstu, attēlu, skaņu vai cita veida informācijas pārraidi, emisiju vai uztveri pa vadiem, radio, optiskām vai citām elektromagnētiskām sistēmām, tostarp arī tādus pakalpojumus, kas saistīti ar tiesību

32 — Šajā sakarā sīkāk skat. manus 2006. gada 13. jūlija secinājumus lietā C-278/05 *Robins* u.c. (2007. gada 25. janvāra spriedums, Krājums, I-1053. lpp., 80. un 81. punkts).

33 — Šo noteikumu pievienoja ar Padomes 1999. gada 17. jūnija Direktīvu 1999/59/EK, kas groza Direktīvu 77/388/EEK, kas attiecas uz telekomunikāciju pakalpojumiem piemērojamo pievienotās vērtības nodokli (OV L 162, 63. lpp.).

nodošanu vai piešķiršanu izmantot šādas pārraides, emisijas vai uztveres jaudas. [..]"

90. 9. pantā noteikts, kura vieta ir jāuzskata par pakalpojuma sniegšanas vietu. Šajā sakarā 2. punkta e) apakšpunktā arī attiecībā uz tajā aprakstītajiem telekomunikāciju pakalpojumiem noteikts, ka pārrobežu pakalpojumu gadījumā pakalpojuma sniegšanas vieta ir vieta, kur klients ir reģistrējis savu uzņēmumu vai kur tam ir pastāvīga iestāde.

91. Ciktāl dažas valdības un Komisija vispār uzskata par vajadzīgu no šīs definīcijas izdarīt jelkādus secinājumus, tās uzskata, ka šī definīcija attiecas tikai uz telekomunikāciju pakalpojumiem šaurā nozīmē. Pēc viņu domām, šajā noteikumā minētās tiesības izmantot "pārraides, emisijas vai uztveres jaudas" attiecas uz infrastruktūru, nevis uz frekvenču izmantošanas tiesībām.

92. Daži prasītāji no šī fragmenta, kas angļu valodas versijā skan "including the related transfer or assignment of the right to use capacity for such transmission, emission or reception", izdara pretēju secinājumu. Jēdziens *capacity* tiekot izmantots tieši *frequency spectrum capacity* nozīmē.

93. Šķiet, ka angļu valodas versija pieļauj šo interpretāciju. Tomēr citas valodu versijas pamato lietā iesaistīto valdību un Komisijas interpretāciju [34]. Pastāvot iespējamām atšķirībām starp valodu versijām, būtisku nozīmi iegūst attiecīgā noteikuma jēga un mērķis [35], kas šajā gadījumā arī noraida iespēju, ka noteikums attiecas uz radio frekvenču piešķiršanu.

94. Proti, kā pamatoti uzsver Nīderlandes valdība, tiesiskajam regulējumam jānodrošina, lai trešo valstu sniegtie telekomunikāciju pakalpojumi, ko izmanto klienti Kopienā, tiktu aplikti ar nodokli Kopienā [36]. Šis apsvērums attiecas tikai uz telekomunikāciju pakalpojumiem šaurā nozīmē. Frekvenču izmantošanas tiesības katrā ziņā piešķir attiecīgās valsts iestādes. Turklāt pircēji, tātad pakalpojuma saņēmēji, lielākoties arī ir reģistrēti valstī, kurā tiem ir piešķirtas frekvences, jo nav iedomājams, ka *UMTS* mobilo sakaru tīklu var izveidot un pārvaldīt

34 — Bez jau minētās vācu valodas versijas skat. it īpaši itāļu valodas (*ivi compresa la cessione e la concessione, ad esse connesse, di un diritto di utilizzazione a infrastrutture per la trasmissione, l'emissione o la ricezione*), holandiešu valodas (*met inbegrip van de daarmee samenhangende overdracht en verlening van rechten op het gebruik van infrastructuur voor de transmissie, uitzending of ontvangst*) un franču valodas versiju (*y compris la cession et la concession y afférentes d'un droit d'utilisation de moyens pour une telle transmission, émission ou réception* — mans izcēlums).

35 — Skat. 1990. gada 27. marta spriedumu lietā C-372/88 *Cricket St. Thomas* (*Recueil*, I-1345. lpp., 19. punkts), 1997. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-2/95 *SDC*, (*Recueil*, I-3017. lpp., 22. punkts) un 2000. gada 14. septembra spriedumu lietā C-384/98 *D.* (*Recueil*, I-6795. lpp., 16. punkts).

36 — Skat. iepriekš 33. zemsvītras piezīmē minētās Direktīvas 1999/59 preambulas ceturto apsvērumu, kurā noteikts šādi: "Jāveic pasākumi, lai nodrošinātu to, ka telekomunikāciju pakalpojumus, ko izmanto Kopienā reģistrēti klienti, ar nodokli apliek Kopienā."

bez attiecīgajā valstī strādājoša uzņēmuma vai meitas sabiedrības.

95. Dažas valdības un Komisija norāda arī uz attiecīgajās iekšējā tirgus direktīvās iekļauto telekomunikāciju pakalpojumu definīciju. Tiesas praksei pilnībā atbilst tas, ka Sestās PVN direktīvas interpretācijā tiek ņemtas vērā arī definīcijas attiecīgo jomu reglamentējošos tiesību aktos, kuru mērķi nav pretrunā PVN tiesībām [37].

96. Padomes 1990. gada 28. jūnija Direktīvas 90/387/EEK par telekomunikāciju pakalpojumu iekšējā tirgus izveidi, īstenojot atklāta tīkla noteikumus [38], 2. panta 4. punktā telekomunikāciju pakalpojumi definēti kā "pakalpojumi, kas pilnībā vai daļēji ietver sevī signālu pārraidi un maršrutēšanu telekomunikāciju tīklā, izmantojot telekomunikāciju procesus, izņemot radio un televīzijas apraidi". Atbilstoši šai definīcijai frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana nav telekomunikāciju pakalpojums.

97. Tomēr ir šaubas par to, vai iepriekš minētās definīcijas var neierobežoti attiecināt uz D pielikumu, jo tās attiecas uz telekomunikāciju *pakalpojumiem* (*telecommunication services*), turpretī D pielikumā ir minētas telekomunikācijas (*telecommunications*). Šis jēdziens būtu jāsaprot kā plašāks šīs darbības jomas apraksts, kas sevī ietver vēl citas darbības, ne tikai telekomunikāciju pakalpojumus šaurā nozīmē.

— Teleoloģiskā interpretācija

98. Tomēr izšķiroša nozīme ir Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešajā daļā ietvertā tiesiskā regulējuma jēgai un mērķim kopā ar D pielikumu. Atbilstoši ģenerāladvokāta Albēra izteikumiem D pielikumā uzskaitītās darbības ir darbības, kuru saistība ar ekonomiku ir primāra un acīmredzama [39].

99. Tā kā šādas darbības *parasti* veic vai var veikt arī privāti uzņēmumi, principā tiek pieņemts, ka konkurence tiek būtiski ietek-

37 — Kā jaunāko skat. 2006. gada 4. maija spriedumu lietā C-169/04 *Abbey National* u.c. (Krājums, I-4027. lpp., 61. un turpmākie punkti), kā arī manu 2005. gada 8. septembra secinājumu šajā lietā 73. un turpmākos punktus.

38 — OV L 192, 1. lpp. Tostarp Direktīva 90/387 ir atcelta ar iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto Direktīvu 2002/21. Jaunās pamatdirektīvas 2. panta c) punktā iekļautā elektronisko komunikāciju pakalpojumu definīcija ietver sevī telekomunikācijas un līdzīgi kā iepriekšējā direktīva par galveno uzskata signālu pārraidīšanu elektronisko komunikāciju tīklos.

39 — Iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minēto secinājumu lietā *Fazenda Pública* 69. punkts.

mēta. Šī tiesiskā regulējuma mērķis ir šādā situācijā pielīdzināt valsti privātam nodokļa maksātājam. Citus valsts darījumus saskaņā ar otro daļu apliek ar PVN tikai konkrētā gadījumā, ja tie rada nozīmīgus konkurences traucējumus.

101. Tādēļ uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka jēdziens "telekomunikācijas" Sestās direktīvas D pielikuma 1. punktā pašreizējā attīstības posmā neattiecas uz valsts īstenoto frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, lai sniegtu mobilo sakaru pakalpojumus.

3) Par otro un trešo prejudiciālo jautājumu: nozīmīga darbība Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešās daļas nozīmē

100. Valsts pielīdzināšana privātam nodokļa maksātājam ir pieļaujama tikai attiecībā uz telekomunikāciju pakalpojumiem šaurā nozīmē, jo šos pakalpojumus tagad var sniegt arī privāti uzņēmumi. Turpretī pirmreizēja frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana patreizējā attīstības posmā [40] ir funkcija, kas ir ietverta valsts kompetencē [41]. Pat ja noteiktos apstākļos frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana konkurētu ar privātu struktūru īstenotu šādu tiesību tālākpārdošanu [42], šīs darbības gadījumā valsts nav jāpielīdzina privātiem nodokļa maksātājiem. Gluži pretēji, katrā ziņā ir jāpārbauda, vai valsts veiktais darījums atbilstoši Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrajai daļai ir jāapliek ar nodokli, lai nodrošinātu konkurences aizsardzību.

102. Saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešo daļu ir jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem, lai publisko tiesību subjektus katrā ziņā uzskatītu par nodokļa maksātājiem — tiem ir jāveic kāda no D pielikumā minētajām darbībām un šīs darbības apjoms nedrīkst būt nenozīmīgs.

103. Kā jau secināts atbildē uz otro jautājumu, *Telekom-Control-Kommission* īstenotā frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana nav darījums telekomunikāciju jomā Sestās direktīvas D pielikuma 1. punkta izpratnē.

40 — Tomēr Komisija apsver iespēju frekvenču spektra pārvaldībā ieviest vairāk uz tirgu orientētu pieeju (skat. Komisijas 2005. gada 14. septembra paziņojumu "Uz tirgu orientēta frekvenču spektra pārvaldības metode Eiropas Savienībā", COM(2005) 400, galīgā redakcija).

41 — Skat. turpmāk 102. un turpmākos punktus.

42 — Skat. apsvērumus attiecībā uz ceturto prejudiciālo jautājumu (turpmāk 125. un turpmākie punkti).

104. Līdz ar to nav jāizvērtē, vai darbības apjoms ir nenozīmīgs, neskatoties uz to, ka dalībvalsts šīs darbības rezultātā saņem nozīmīgu atlīdzību, uz ko attiecas trešais prejudiciālais jautājums. Nozīmes nav arī iespējamām sekām, ko rada šajā jautājumā ar direktīvu nesaderīgi transponētie valsts tiesību akti. Tādēļ uz otro un trešo jautājumu nav jāatbild.

4) Par piekto prejudiciālo jautājumu: publiskās varas īstenošana Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas nozīmē

105. Saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmo daļu ir jābūt izpildītiem abiem nosacījumiem, lai būtu spēkā nodokļa neuzlikšanas norma, proti, darbība ir jāveic publisko tiesību subjektam un tam ir jāiesaistās darbībā publiskās pārvaldes iestādes statusā [43].

106. Attiecībā uz pirmo nosacījumu Tiesa ir atzinusi, ka privātpersonas darbība nav atbrīvota no PVN tikai tādēļ, ka ar to tiek īstenotas darbības, kas kā tādas ir valsts varas kompetencē [44]. Turklāt Tiesa to it īpaši attiecināja uz patstāvīgām ekonomiski aktīvām personām, kas nav ietvertas publiskajā pārvaldē [45].

107. *Telekom-Control-Kommission* ietilpst *Telekom-Control GmbH* sastāvā. Kaut gan pēc formas tā ir atbilstoši privātām tiesībām dibināta sabiedrība, neviens no lietas dalībniekiem neapšauba, ka *Telekom-Control-Kommission* ir jāuzskata par publiskās pārvaldes daļu. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai atbilstoši valsts tiesību normām šī kvalifikācija ir pareiza.

108. Otro nosacījumu Tiesa spriedumā lietā *Fazenda Pública/Câmara Municipal do Porto* [46] ir precizējusi šādi:

"Apmēru, kādā publisko tiesību subjektiem piemēro nodokļa atbrīvojumu, pēdējā nosacījuma gadījumā var noteikt, pamatojoties uz attiecīgo darbību īstenošanas kārtību [..] [47].

43 — 1991. gada 25. jūlija spriedums lietā C-202/90 *Ayuntamiento de Sevilla* (*Recueil*, I-4247. lpp., 18. punkts), kā arī iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Grieķija 34. punkts un iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Apvienotā Karaliste 49. punkts.

44 — Skat. iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Nīderlande 21. punktu, iepriekš 43. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Ayuntamiento de Sevilla* 19. punktu, iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Grieķija 40. punktu.

45 — Skat. iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Nīderlande 22. punktu un iepriekš 43. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Ayuntamiento de Sevilla* 20. punktu.

46 — Iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Fazenda Pública* 16. un 17. punkts.

47 — Šajā sakarā Tiesa norāda uz iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētā 1989. gada 17. oktobra sprieduma lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. 15. punktu un 1990. gada 15. maija spriedumu lietā C-4/89 *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. (*Recueil*, I-1869. lpp., 10. punkts).

Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru darbība valsts iestādes statusā Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas izpratnē nozīmē darbību, ko publisko tiesību subjekti veic publisko tiesību īpašā tiesiskā regulējuma ietvaros. Tas neattiecas uz darbībām, kuras tās veic ar tādiem pašiem tiesiskiem nosacījumiem kā privātie tirgus dalībnieki [..] [48]."

109. Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka šajā pārbaudē netiek izvērtēts darbības priekšmets vai mērķis [49].

110. Prasītāji uzskata, ka, pārdodot izsolē frekvenču izmantošanas tiesības, valsts ir rīkojusies kā privāts tirgus dalībnieks. Tā ir izmantojusi privāto tiesību darbības formu un ir saņēmusi nozīmīgas summas kā atlīdzību par frekvenču piešķiršanu.

111. Turpretī lietā iesaistītās dalībvalstis un Komisija uzsver, ka saskaņā ar attiecīgajiem Kopienu tiesību un valsts tiesību aktiem frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana ir tikai valsts kompetencē, kurai turklāt ir jāizpilda īpašas saistības.

112. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka saskaņā ar Direktīvas 97/13 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu individuālas licences telekomunikāciju tīklu izmantošanai drīkst izsniegt tikai valsts regulatīvā iestāde. Turklāt iestādei ir jāievēro direktīvas 9. un 10. pantā minētās norādes. Ja dalībvalsts izsniedz tikai ierobežotu skaitu individuālu licenču, tai izvēle ir jāizdara, balstoties it īpaši uz objektīviem, nediskriminējošiem, sīki izstrādātiem, pārskatāmiem un samērīgiem kritērijiem (Direktīvas 97/13 10. panta 3. punkts). Attiecībā uz šajā sakarā iekasētajiem maksājumiem ir spēkā Direktīvas 97/13 11. panta 2. punktā minētās norādes.

113. Pat ja galīgais valsts tiesību izvērtējums ir iesniedzējtiesas kompetencē, nav šaubu par to, ka saskaņā ar Likumu par telekomunikācijām frekvences pirmo reizi var piešķirt tikai *Telekom-Control-Kommission*. Saistības, kādas tai šajā sakarā uzliek valsts tiesības, balstās uz Direktīvas 97/13 norādēm.

114. Neviens privāto tiesību subjekts nevar tieši piešķirt attiecīgās tiesības. Privāto tiesību subjekti katrā ziņā var viens otram nodot valsts piešķirtās frekvences. Tomēr [frekven-

48 — Šajā sakarā Tiesa norāda uz iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minēto sprieduma lietā Komisija/Apvienotā Karaliste 50. punktu un sprieduma lietā Komisija/Grieķija 35. punktu, kā arī uz citiem spriedumiem paralēli izskatāmās lietās.

49 — Iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētā 1989. gada 17. oktobra sprieduma lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. 13. punkts un iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Fazenda Pública* 19. punkts.

ču] nodošana nav salīdzināma ar pirmreizējo piešķiršanu, jo tā balstās tikai uz atvasinātām izmantošanas tiesībām, turpretī pirmreizējā [frekvenču] piešķiršana ir valstij raksturīga funkcija. Naudaszīmju apmaiņu starp privāto tiesību subjektiem taču arī nevar pielīdzināt valsts tiesībām tās izdot. No tā var secināt, ka frekvenču izmantošanas tiesību pārdošana izsolē ir darbība, kurā publisko tiesību subjekts rīkojas kā valsts iestāde.

115. Tas nav pretrunā apstāklim, ka valsts frekvences piešķīra izsoles ceļā — procedūrā, kas ir raksturīga civiltiesībām un ko tādējādi var izmantot arī privāto tiesību subjekti.

116. Turklāt var palikt atklāts jautājums, kāda nozīme izsolei ir visas [frekvenču] piešķiršanas procedūras kontekstā. Daži prasītāji šajā sakarā uzskata, ka izsoles ceļā ir noslēgts civiltiesisks līgums par frekvenču izmantošanas tiesību atzīšanu. Turpretī citi [prasītāji] atzīst, ka īstā tiesību piešķiršana ir notikusi vēlāk, pieņemot administratīvo aktu. Tādējādi izsole ir tikai palīdzējusi izvēlēties uzņēmumus, kuriem tiesības pēc tam nodotas administratīvā veidā.

117. Tiesa par noteicošo faktoru gan ir atzinusi darbības kārtību. Tomēr būtu nepietiekami saprast to tikai kā jautājumu "kādā veidā", tātad, kā darbības formu. Gluži pretēji, pirmkārt, būtisks ir jautājums, vai privāto tiesību subjekti, pamatojoties uz attiecīgajiem tiesību aktiem, vispār var veikt līdzīgu darbību. Ja tas tā būtu, valsts būtu jāuzskata par nodokļu maksātāju, lai neapdraudētu PVN iekasēšanas neitralitāti. Turpretī apstāklis, ka valsts, pildot tikai tai piešķirtās pilnvaras, izmanto civiltiesībās noteiktu procedūru, neietekmē fiskālo neitralitāti.

118. Prasītāju izvirzītā tēze nozīmē, ka valsts vara tiek īstenota tikai, valstij pieņemot administratīvus aktus, tātad publiskā vara tiek īstenota šaurā nozīmē. Tomēr šādu interpretāciju Tiesa skaidri noraida savos spriedumos lietās saistībā ar ceļu nodokļiem par automaģistrāļu izmantošanu [50].

119. Tomēr spriedumā lietā *Fazenda Pública/Câmara Municipal do Porto* [51] Tiesa no fakta, ka pārvaldot sabiedriskās autostāvvietas tika pildītas valsts varas funkcijas, izdarīja secinājumu, ka uz darbību attiecas īpašs publisko tiesību regulējums. Administratīva

50 — Iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Apvienotā Karaliste 51. punkts un iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā Komisija/Grieķija 36. punkts.

51 — Iepriekš 46. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Fazenda Pública* 22. punkts.

darbība, kurā valsts un pilsonis atrodas padotības attiecībās, saskaņā ar Tiesas viedokli liecina par valsts varas īstenošanu Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas izpratnē, tomēr nav obligāts nosacījums [52].

120. Turklāt atsaukšanās uz atbilstošām tiesību normām attiecībā uz darbības formu varētu apdraudēt vienveidīgu Sestās PVN direktīvas piemērošanu, jo ir iespējams, ka dažās dalībvalstīs valsts plašāk izmanto privāto tiesību darbības formas nekā citās. Arī publisko tiesību darbības formu norobežošana no privāto tiesību darbības formām dažādu valstu tiesību sistēmās var būt atšķirīga.

121. Turklāt jānorāda uz to, ka Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmā daļa tikai prasa, lai darījumus veiktu *valsts iestādes.* Tādēļ frekvenču izmantošanas tiesību izsoli nedrīkst aplūkot izolēti [53]. Gluži pretēji, šī darbība iekļaujas kopējā frekvenču spektra pārvaldības un telekomunikāciju sektora regulēšanas kontekstā. Šajā kontekstā valsts būtībā pilda publiskās varas funkcijas, piemēram, transponējot valsts tiesībās *UMTS* lēmuma norādes vai iekšējā tirgus direktīvas.

122. Turklāt pretrunu nav arī tajā apstāklī, ka attiecīgajā izvērtējumā tiek ņemts vērā plašāks darbības juridiskais konteksts, turpretī tās kā saimnieciskas darbības kvalificēšanā noteicošais ir tikai ārējā norise. Gluži pretēji, tas tieši atbilst Sestās direktīvas 4. panta loģikai — sākotnēji ar 1. un 2. punkta plašu interpretāciju nodrošināt direktīvas visaptverošu piemērošanu, bet pēc tam, piemērojot 5. punktu, ņemt vērā valsts darbības īpašo tiesisko regulējumu.

123. Visbeidzot, frekvenču izsoles kvalificēšanu par darbību, kas veikta, īstenojot publisko varu, neietekmē apstāklis, ka valsts rīkotas izsoles rezultātā tiek gūti nozīmīgi ienākumi. Tas — kā jau iepriekš minēts — valsts darbībai gan var piešķirt saimnieciskas darbības raksturu Sestās direktīvas 4. panta 2. punkta izpratnē. Tomēr, ja valsts darbojas, pamatojoties uz īpašu tiesisko režīmu, kas ir piemērojams tikai valstij, tā tomēr ir publiskās varas īstenošana.

52 — Skat. iepriekš 47. zemsvītras piezīmē minētā 1990. gada 15. maija sprieduma lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. 11. punktu.

53 — Arī iepriekš 28. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Fazenda Pública* 22. punktā Tiesa neaplūkoja izolēti tikai vienas stāvvietas izīrēšanu, bet gan publisko stāvvietu pārvaldīšanu kopumā.

124. Tādējādi uz piekto prejudiciālo jautājumu ir jāatbild:

Par darbību valsts iestādes statusā Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas nozīmē ir jāuzskata tāda darbība, kuru publisko tiesību subjekti īsteno publiskajās tiesībās noteikta īpaša režīma ietvaros. Publiskā vara tiek īstenota arī tajā gadījumā, ja valsts, pildot tikai tai piešķirtās funkcijas, izmanto civiltiesībās noteiktu procedūru vai savas darbības rezultātā gūst nozīmīgus ienākumus.

5) Par ceturto prejudiciālo jautājumu: Vai uzlūkošana par personām, kas nav nodokļa maksātāji, rada nozīmīgus konkurences traucējumus?

125. Saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otro daļu valsts iestādes ir uzskatāmas par nodokļa maksātājiem arī to darbību gadījumā, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, ja to uzlūkošana par personām, kas nav nodokļu maksātāji, radītu nozīmīgus konkurences traucējumus.

126. Tiesa spriedumā lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* noteica, ka dalībvalstu pienākums ir:

"piemērot nodokļu režīmu publisko tiesību subjektiem par darbībām, kurās tie iesaistās kā valsts iestādes, ja šīs darbības, konkurējot ar tiem, var veikt arī privāto tiesību subjekti un to uzlūkošana par personām, kas nav nodokļu maksātāji, var radīt nozīmīgus konkurences traucējumus [..]" [54].

127. Piešķirt frekvenču izmantošanas tiesības var tikai valsts, tādēļ frekvenču izsoles brīdī nepastāv konkurence starp vienādiem valsts un citu tirgus dalībnieku pakalpojumiem. Tomēr prasītāji izvirza argumentu, ka valsts īstenota radio frekvenču piešķiršana, kas ir atbrīvota no PVN, var konkurēt ar nākotnē iespējamu frekvenču izmantošanas tiesību tālāku pārdošanu, ko īstenos privāti tirgus dalībnieki.

128. Šajā sakarā vispirms ir jākonstatē, ka nodokļa maksātāja vai attiecīgi personas, kas nav nodokļa maksātājs, statuss ir jānosaka darījuma veikšanas brīdī [55]. Tādēļ principā darījumam konkurence ir jāietekmē arī tieši šajā brīdī.

54 — Iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētā 1989. gada 17. oktobra sprieduma lietā *Comune di Carpaneto Piacentino* u.c. 24. punkts. Skat. arī 2006. gada 8. jūnija spriedumu lietā C-430/04 *Feuerbestattungsverein Halle* (Krājums, I-4999. lpp., 25. punkts).

55 — 2005. gada 2. jūnija spriedums lietā C-378/02 *Waterschap Zeeuws Vlaanderen* (Krājums, I-4685. lpp., 32. punkts).

129. Ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka radio frekvenču piešķiršanas brīdī jau pastāv attiecīgu izmantošanas tiesību tirgus, t.i., pirmkārt, jau ir jāpastāv līdzīgām izmantošanas tiesībām un, otrkārt, privāto tiesību subjektiem jābūt iespējai šīs tiesības nodot. Tikai šādu nosacījumu gadījumā valsts īstenotā radio frekvenču piešķiršana var konkurēt ar privāto tiesību subjektu īstenoto radio frekvenču izmantošanas tiesību nodošanu.

130. Tiesa spriedumā lietā *Taksatorringen* [56] gan attiecīgi atzina, ka Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta f) apakšpunkts attiecas arī uz konkurences traucējumiem, kas var būt par iemeslu atbrīvojumam no PVN nākotnē. Tomēr tiem ir jābūt reāliem draudiem radīt konkurences traucējumus [57].

131. Kaut gan pašreiz neviens konkurents nepiedāvā ar PVN apliekamus konkurējošus pakalpojumus, draudi radīt konkurences traucējumus var būt reāli. Nevienlīdzīga sākotnējā situācija pati par sevi var atturēt potenciālos konkurentus aktīvi iesaistīties tirgū. Turpretī attiecīgu faktisku draudu nav tajā gadījumā, ja, pamatojoties uz tiesisko regulējumu, neviens potenciālais konkurents nevar iesniegt ar valsts piešķiramām radio frekvencēm konkurējošu piedāvājumu.

132. Attiecībā uz *UMTS* mobilo sakaru frekvencēm ir jāatzīst, ka izsoles brīdī 2000. gadā tirgū nebija pieejamas līdzīgas frekvenču izmantošanas tiesības. Skaidrības nav par to, vai tas attiecas arī uz *GSM-DCS-1800* frekvenču izmantošanas tiesībām, ko 1999. gadā piešķīra uzņēmumam *tele.ring*, un uz Zemes grupveides radiosakaru *TETRA* frekvencēm, ko 2000. gada februārī piešķīra uzņēmumam *master-talk*.

133. Ja iesniedzējtiesa secina, ka attiecīgajā laika posmā jau bija pieejamas līdzīgas frekvenču izmantošanas tiesības, tad pēc tam ir jānoskaidro, vai atbilstoši tobrīd spēkā esošajām valsts tiesību normām privātie tiesību subjekti tās jau varēja nodot viens otram. Turklāt tiesību nodošanai starp privātiem tiesību subjektiem ir jābūt ar PVN apliekamai darbībai.

134. Nav apstrīdams, ka tikai 2003. gadā pēc Likuma par telekomunikācijām grozījumiem kļuva iespējama frekvenču tirdzniecība šaurā nozīmē, attiecībā uz ko ir spēkā Direktīvas 2002/21 9. panta 4. punkta norādes. Tomēr frekvenču izmantošanas tiesību nodošana, kas ir iespējama pēc attiecīgo likuma grozījumu pieņemšanas, nekādi neietekmē konkurenci frekvenču piešķiršanas brīdī. Taču, ja

56 — 2003. gada 20. novembra spriedums lietā C-8/01 *Taksatorringen* (*Recueil*, I-13711. lpp.).

57 — Iepriekš 56. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Taksatorringen* 63. punkts.

valsts tagad atkārtoti piešķirtu frekvences, šis apstāklis būtu jāņem vērā [58].

135. Tomēr lietas dalībniekiem ir domstarpības par to, vai pirms tam pastāvošā iespēja nodot koncesiju, ieskaitot ar to saistītās frekvenču izmantošanas tiesības, ir darījums, kas konkurē ar valsts īstenoto frekvenču piešķiršanu [59]. Tas ir atkarīgs no valsts tiesību normu interpretācijas, kas ir iesniedzējtiesas kompetencē.

136. Pat, ja *TETRA* un *GSM* frekvenču gadījumā jau eksistēja potenciāla konkurence starp valsts īstenotu frekvenču piešķiršanu un privāto subjektu īstenotu frekvenču pārdošanu, valsts īstenotais darījums būtu jāapliek ar nodokli tikai tajā gadījumā, ja nodokļa nepiemērošana pēc iesniedzējtiesas atzinuma varētu radīt *nopietnus* konkurences traucējumus Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrās daļas nozīmē.

137. Tā, piemēram, būtu gadījumā, ja valsts *gala patērētājiem* sniegtu to pašu pakalpojumu, ko sniedz privātie uzņēmumi, tādēļ klientiem vienā gadījumā cena būtu jāmaksā bez PVN, bet otrā gadījumā — ar PVN [60]. Tā kā gala patērētājiem nav tiesību uz priekšnodokļa atskaitīšanu, privātā tirgus dalībnieka sniegtais pakalpojums būtu par pilnu PVN summu dārgāks.

138. Turpretī *nodokļa maksātājs* frekvenču izmantošanas tiesības iegādājas no privāto tiesību subjekta tikai īpašos gadījumos, un šis darījums, iespējams, būtu mazāk izdevīgs par [frekvenču] iegādi no valsts, jo PVN var vai nu uzreiz atskaitīt kā priekšnodokli vai arī saņemt atpakaļ īsā laikā. Ar iepriekšēju finansējumu saistītie izdevumi absolūtos skaitļos gan var veidot ievērojamas summas. Tomēr, salīdzinot ar kopējiem izdevumiem frekvenču izmantošanas tiesību iegādei, šie izdevumi principā nesasniedz tādu apmēru, kas varētu būt par iemeslu nopietniem konkurences traucējumiem.

58 — Saskaņā ar *CEPT-ECC* lēmumu (02) 06 no 2008. gada 1. janvāra papildus pirmajiem *3G* pakalpojumiem jau piešķirtajām frekvencēm *IMT-2000/UMTS* mobilo sakaru ricībā ir jānodod frekvenču josla no 2500 MHz līdz 2690 MHz.

59 — Tomēr *T-Mobile Austria* norāda, ka koncesijas nodošanas rezultātā tiek nodots viss uzņēmums kopumā. Vai šādā gadījumā tas ir ar PVN apliekams darījums, ir atkarīgs no Sestās direktīvas 5. panta 8. punkta transpozīcijas.

60 — Prasītāju izvirzītais pieņēmums, ka frekvenci iegādājas persona, kas nav nodokļa maksātājs (piemēram, valsts iestāde) un kurai nav tiesību uz priekšnodokļa atskaitījumu, šķiet maz ticams. Ja valsts iestāde izmanto frekvenci atbilstoši tās mērķim, lai sniegtu telekomunikāciju pakalpojumus, tā saskaņā ar Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta trešo daļu kopā ar D pielikumu ir PVN maksātāja. Drīzāk teorētisks ir arī apsvērums, ka priekšnodokļa atmaksu nevarētu saņemt, ja licences izmantotu ar nodokli neapliekamām darbībām.

139. Kaut gan tirdzniecība ar *UMTS* frekvencēm kļuva iespējama tikai pēc to piešķiršanas un pēc attiecīgā tiesiskā regulējuma pieņemšanas, kas nosaka frekvenču nodošanas kārtību, prasītāji uzskata, ka arī šajā gadījumā valsts īstenotās frekvenču piešķiršanas dēļ, kas netiek aplikta ar PVN, var rasties konkurences traucējumi.

140. Tomēr, kā jau iepriekš minēts, pirmkārt, attiecīgā darījuma laikā ir jābūt potenciālajām konkurences attiecībām. Nepietiek tikai ar iespēju, ka vēlāk šajā sakarā tiks pieņemts nepieciešamais tiesiskais regulējums. Pienākums maksāt nodokli nevar būt pakārtots vairāk vai mazāk drošām prognozēm. Otrkārt, mazāk izdevīgu situāciju personām, kas *UMTS* frekvenču izmantošanas tiesības vēlāk iegādājas no privātā tirgus dalībnieka, veido tikai iespējamās finansējuma izmaksas saistībā ar priekšnodokli, kas nav uzreiz atskaitāms, tomēr šis apstāklis nav pamats nopietniem konkurences traucējumiem.

141. Jo ilgāks laika posms šķir valsts īstenoto frekvenču piešķiršanu no frekvenču tirdzniecības ieviešanas, jo vairāk ir izmaiņu tirgus situācijā kopumā. Turklāt palielinās citu faktoru, piemēram, frekvenču izmantošanas ekonomiskās vērtības atkārtotas noteikšanas, ņemot vērā [jaunas] tehnikas parādīšanos, kas konkurē ar *UMTS* mobilajiem sakariem, nozīme salīdzinājumā ar iespējamu likviditātes trūkumu, uz laiku ieguldot līdzekļus priekšnodokļa samaksā. Arī šis apsvērums liecina par to, ka par konkurences traucējumiem Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrās daļas nozīmē principā var runāt tikai tad, ja pakalpojumi ir pieejami aptuveni vienā un tajā pašā laikā un potenciālais pircējs faktiski var izvēlēties starp diviem līdzīgiem piedāvājumiem.

142. Tādējādi uz ceturto prejudiciālo jautājumu ir jāatbild:

Nozīmīgi konkurences traucējumi Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrās daļas nozīmē ir tikai reālu draudu gadījumā, ka valsts uzlūkošana par personu, kas nav nodokļa maksātāja, būtiski ietekmē esošo vai potenciālo tirgus dalībnieku, kas piedāvā konkurējošus pakalpojumus, situāciju konkurences jomā. Šādi draudi principā nepastāv, ja, pamatojoties uz tiesisko regulējumu valsts pakalpojumu sniegšanas brīdī, neviens privātais tirgus dalībnieks nevar tirgū piedāvāt ar valsts pakalpojumiem konkurējošus pakalpojumus.

C — *Par septīto prejudiciālo jautājumu: Vai maksājumi par frekvenču izmantošanu ir bruto summas vai neto summas?*

143. Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai atbilstoši Sestajai direktīvai maksājumi par frekvenču izmantošanu ir

jāuzskata par bruto vai par neto summām, tātad, vai summās, par kurām ir panākta vienošanās, jau ir iekļauts PVN vai arī PVN vēl ir jāpieskaita pie attiecīgajām summām.

144. Tā kā ir konstatēts, ka frekvenču piešķiršana nav ar PVN apliekams darījums, uz septīto prejudiciālo jautājumu nav jāatbild.

145. Neatkarīgi no tā Sestajā direktīvā nav nevienas norādes attiecībā uz šo jautājumu. Tas, vai maksājumā ir iekļauts PVN, drīzāk ir atkarīgs no līgumslēdzēju pušu konkrētas vienošanās. Ja tā nav skaidra, vienošanās saturs ir jānosaka, pamatojoties uz attiecīgo valsts tiesību interpretācijas noteikumiem, kas ir dalībvalstu tiesu iestāžu kompetencē.

V — Secinājumi

146. Noslēgumā es piedāvāju Tiesai uz *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* [prejudiciālajiem] jautājumiem atbildēt šādi:

1) pamata prāvas apstākļos valsts iestādes rīkotā tiesību izsole, kas ļauj noteiktā laika posmā izmantot noteiktas elektromagnētiskā spektra daļas, lai sniegtu mobilo sakaru pakalpojumus, ir jāuzskata par pastāvīgu bezķermeniskas lietas izmantošanu, lai gūtu no tās ienākumus un tādējādi — par saimniecisko darbību Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē;

2) jēdziens "telekomunikācijas" Sestās direktīvas D pielikuma 1. punktā pašreizējā attīstības posmā neattiecas uz valsts īstenoto frekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, lai sniegtu mobilo sakaru pakalpojumus;

3) par darbību valsts iestādes statusā Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta pirmās daļas nozīmē ir jāuzskata tāda darbība, kuru publisko tiesību subjekti īsteno publiskajās tiesībās noteikta īpaša režīma ietvaros. Publiskā vara tiek īstenota arī tajā gadījumā, ja valsts, pildot tikai tai piešķirtās funkcijas, izmanto civiltiesībās noteiktu procedūru vai savas darbības rezultātā gūst nozīmīgus ienākumus;

4) nozīmīgi konkurences traucējumi Sestās direktīvas 4. panta 5. punkta otrās daļas nozīmē ir tikai reālu draudu gadījumā, ka valsts uzlūkošana par personu, kas nav nodokļa maksātājs, būtiski ietekmē esošo vai potenciālo tirgus dalībnieku, kas piedāvā konkurējošus pakalpojumus, situāciju konkurences jomā. Šādi draudi principā nepastāv, ja, pamatojoties uz tiesisko regulējumu valsts pakalpojumu sniegšanas brīdī, neviens privātais tirgus dalībnieks nevar tirgū piedāvāt ar valsts pakalpojumiem konkurējošus pakalpojumus.